

I modsætning til bestemmelsen i nr. 1 vil kun aktuelle repræsentationsforhold medføre inhabilitet efter bestemmelsen i nr. 2. I det omfang, der efter en vurdering af en sags konkrete omstændigheder synes at være behov for, at også andet end at aktuelt repræsentationsforhold bør medføre inhabilitet, vil forholdet efter omstændighederne kunne henføres under nr. 5.

Opregningen af de familiemæssige forhold, der efter nr. 2 bør begrunde inhabilitet, følger i det væsentlige de tilsvarende bestemmelser i retsplejelovens § 60, stk. 1, nr. 2 og 3, men der er tilstræbt en mere forenklet udformning af bestemmelsen. Indsættelsen af udtrykket »andre nærtstående«, der ikke genfindes i de nævnte bestemmelser i retsplejeloven, tilsigter navnlig foruden plejeforhold at medtage tilknytningsforhold, der ikke beror på ægteskab, men på et fast samlivsforhold, se herved Ægteskabsudvalgets betænkning 5: *Samliv og Ægteskab* (Nr. 720/1974) side 53f.

Bestemmelsen i nr. 3 vedrører *selskabsinhabilitet* m.v.

Bestemmelsen har ikke noget sidestykke i retsplejeloven, men spørgsmålet om, hvorvidt forhold som de nævnte bør medføre inhabilitet i forvaltningen, har ikke helt sjældent foreligget i praksis. Således har blandt andet folketingets ombudsmand i nogle sager udtalt sig om spørgsmålet. Der kan endvidere henvises til socialministeriets cirkulære nr. 34 af 15. februar 1974 med retningslinier vedrørende adgangen for selvejende institutioner under socialforsorgen til at afslutte forretningsaftaler med medlemmer af institutionens ledelse, smh. med statsrevisorernes udtalelse i Tillægsbetænkning over statsregnskabet for finansåret 1969/70 side 158.

På denne baggrund har justitsministeriet fundet det rigtigst at foreslå en udtrykkelig bestemmelse om forholdet optaget i forvaltningsloven.

Bestemmelsen vedrører kun tilknytning til en privat juridisk person. Denne afgrænsning indebærer, at tilknytning til en juridisk person, der fuldt ud ejes af stat eller kommune, ikke medfører inhabilitet som følge af bestemmelsen i nr. 3. Endvidere finder reglen ikke anvendelse på tilknytning til en offentlig selvejende institution, der er oprettet ved eller i henhold til lov, jfr. herved bemærkningerne til lovforslagets § 1, stk. 1, og til § 1, stk. 1, i forslaget til lov om offentlighed i forvaltningen.

Det nævnte tilknytningsforhold til en privat juridisk person medfører ifølge bestemmelsen kun inhabilitet, såfremt enheden har en »særlig« interesse i sagens udfald. Dette indebærer, at en generel foreningsmæssig eller ideologisk eller politisk in-

teresse, som enheden er bærer af, i almindelighed ikke vil begrunde inhabilitet. Er f.eks. et medlem af en kollegial forvaltningsmyndighed udpeget af eller udpeget efter indstilling af en interesseorganisation, vil det forhold, at organisationen har en generel interesse i en bestemt sags udfald, i almindelighed ikke bevirke, at medlemmet må anses som inhabil i forhold til den pågældende sag. Derimod vil der jævnlig være grund til at statuere inhabilitet i forbindelse med f.eks. afgørelser om meddelelse af byggetilladelser til foreningen og lignende eller i forhold til sager om indgåelse af gensidigt bebyrdende retshandler med foreningen.

Det er endvidere jævnligt forekommende, at kommunalbestyrelsesmedlemmer af kommunalbestyrelsen eller efter dennes indstilling er indvalgt i selskabs- eller foreningsbestyrelser eller lignende for dér at varetage kommunale interesser. Ifølge den kommunalretlige praksis antages et sådant repræsentationsforhold ikke i almindelighed at bevirke, at den pågældende er inhabil i forhold til kommunalbestyrelsens behandling af en sag, hvori den pågældende enhed er part, eller som denne i øvrigt er berørt af. Lovforslaget tilsigter ikke nogen ændring af denne praksis, jfr. herved også bestemmelsen i lovforslagets § 3, stk. 2, hvorefter der ikke foreligger inhabilitet, hvis det må antages, at de pågældende omstændigheder ikke medfører fare for, at afgørelsen af sagen vil kunne blive påvirket af »uvedkommende« hensyn.

En tilsvarende situation opstår, hvor en ansat i et ministerium eller en styrelse af ministeriet eller styrelsen er indsat i bestyrelsen for et privat selskab eller en forening for at varetage ministeriets eller styrelsens interesser. Deltagelsen i ledelsen af selskabet vil ikke i almindelighed medføre, at den pågældende er inhabil i medfør af § 3, stk. 1, nr. 3, ved ministeriets eller styrelsens behandling af spørgsmål vedrørende selskabets eller foreningens forhold. Inhabilitet vil dog kunne foreligge, hvor selskabet undtagelsesvis er tillagt beføjelse til at træffe afgørelser, og disse afgørelser kan påklages til ministeriet, eller hvor formålet med ministeriets behandling af sagen i øvrigt er at skabe særlige retssikkerhedsgarantier. Den pågældende kan endvidere være inhabil på andet grundlag. Det vil formentlig navnlig kunne følge af bestemmelsen i § 3, stk. 1, nr. 5, f.eks. i tilfælde, hvor styrelsen behandler klager over den ansattes varetagelse af bestyrelseshvervet.

Inhabilitet i henhold til nr. 3 vil kunne foreligge, såfremt den pågældende deltager i ledelsen af eller i øvrigt har en nær tilknytning til den pågældende juridiske person.